

Bacheloroppgave

IDR600 Sport Management

**Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling?
En casestudie av Vålerenga og Stabæk Fotballs
utviklingsavdelinger.**

Erlend Bransdal

Totalt antall sider inkludert forsiden: 49

Molde, 21.05.2019

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none"> • ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands. • ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt. • ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt. • har alle referansene oppgitt i litteraturlisten. • ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert i Ephorus, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Oskar Solenes

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven, §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Dato: 21.05.19

Forord

Med denne oppgaven avslutter jeg et treårig bachelor løp i Sport Management ved Høgskolen i Molde, som jeg er veldig stolt over å ha kunne fullføre.

Studiet her gitt meg meget god kunnskap og innblikk i hvordan man kan drive idrett på et administrativt nivå, samtidig drive praktisk med den idretten jeg liker aller best, nemlig fotball.

Gjennom arbeidet med denne oppgaven har det gikk meg et innblikk i hvordan idretten kan drives på en systematisk og strukturert måte. Oppgaven og fotballen kombinert har vist meg at det ikke bare er gleden av å utføre idretten som gir meg noe, men også det å kunne påvirke den på et administrativt nivå. Det å kunne hjelpe av få gleden av å drive med fotball og kunne se utvikling hos spillere har gitt meg mer motivasjon til å fortsette arbeidet mitt.

Gjennom min utplasserings periode i Vålerenga Fotballs utviklingsavdeling har jeg sett hvordan ting drives på det høyeste nivået i Norge. Jeg har fått sett hvordan toppklubber driver utvikling av unge spillere med ulike metoder av analyse, treningsprosessen, administrative oppgaver og arrangement gjennomførelse.

Dette har gikk meg enda mer glede av idretten og et enda større pågangsmot til å kunne påvirke dette selv i fremtiden. Jeg vil bare lære mer av dette nå.

Jeg vil takke min veileder Osker Solenes for gode og konstruktive tilbakemeldinger.

Samtidig vil jeg rekke en stor takk til alle i Vålerenga og spesielt alle trenere og ledere i utviklingsavdelingen for mange fine opplevelser og enormt mye lærdom.

Jeg vil takke romkameratene mine Sebastian, Jens, Kim og Kristian for mye latter, støtte og gode tips og råd i denne perioden.

En spesiell takk til representantene i Stabæk og Vålerenga som var villige til å stille opp på intervju for denne oppgaven og at jeg fikk lov til å observer organisasjonen på nært hold.

Sammendrag

Oppgavens fokus var å finne ut hvordan norske toppklubber driver sin talentutvikling. Jeg valgte å ta utgangspunkt i NTFs Akademiklassifisering som kom i 2017 hvor Vålerenga og Stabæk toppet denne listen over utviklingsklubber.

Jeg ville se på hva som gjorde at de havnet der de havnet på denne listen.

Gjennom oppgaven har jeg sett på hvordan treningsprosessen, forankringen, rekrutteringen og fasilitetene har noe å si for hvorfor de er så gode på utvikling av spillere.

Videre presenteres ulike begreper som kan være lønnsomt å ha i bakhode når du leser videre i denne oppgaven. Det vil også komme et lite avsnitt med relevant litteratur som danner et bakgrunnsteppe for hvorfor jeg velger dette temaet.

Jeg har sett på hvilke metoder som kan være nyttig for å få fram den informasjonen jeg var på jakt etter. Da har jeg sett om det lønner seg med en kvalitativ eller en kvantitativ metode. Jeg har sett på hvilke intervjuformer som er mest hensiktsmessig å bruke når jeg skal legge fram dataene for denne oppgaven.

Resultatene mine som kommer fra en intervjurunde og deltagende observasjon hos de utvalgte klubbene som viser at talentutvikling har fått mer og mer fokus hos norske toppklubber og etter at Akademiklassifiseringen til NTF kom i 2017 har det blitt mer strukturert og systematisk arbeid rundt å utvikle de beste spillerne. Treningsprosessen er viktig for at spillerne skal kunne utvikle seg selv og bli gode. Uten en god struktur og målrettet arbeid blir utvikling for en fotballklubb vanskeligere.

Innhold

1.0	Innledning	1
1.1	Bakgrunn	2
1.2	Problemstilling	3
1.3	Presentasjon av klubbene	4
1.4	Begrepsavklaring.....	5
1.4.1	Talent.....	5
1.4.2	Talent identifisering	6
1.4.3	Hva er et fotballakademi?	6
1.5	Oppgavens oppbygning.....	7
2.0	Teoretisk rammeverk.....	7
2.1	Litteratur vurdering	7
2.1.1	Akademiklassefiseringen	7
2.1.2	Olympiatoppens utviklingsfilosofi.....	10
2.1.3	Norges Fotballforbunds spillerutviklingsmodell	11
3.0	Metode.....	12
3.1	Valg av metode.....	12
3.2	Gjennomføring	13
3.2.1	Intervju	14
3.2.2	Deltagende observasjon	14
3.3	Data behandling/analyse.....	14
3.3.1	Intervju	15
3.3.2	Deltagende observasjon	15
3.4	Etikk	16
3.4.1	Personvern.....	16
3.4.2	Forskningsetikk	17
4.0	Resultat	18
4.1	Vålerenga Idrettsforening.....	18
4.1.1	Spillerlogistikk	18
4.1.2	Forankring	19
4.1.3	Treningsprosessen	20
4.1.4	Kompetanse.....	20
4.1.5	Økonomi og Fasiliteter.....	21
4.1.6	Helhet	22

4.2	Stabæk Fotballklubb.....	22
4.2.1	Spillerlogistikk.....	22
4.2.2	Forankring.....	24
4.2.3	Treningsprosessen.....	24
4.2.4	Kompetanse.....	25
4.2.5	Økonomi og Fasiliteter.....	26
4.2.6	Helhet.....	26
5.0	Diskusjon.....	27
6.0	Konklusjon.....	31
	Referanseliste.....	33
	Vedlegg.....	34

1.0 Innledning

Som ung fotballspiller ville jeg bli best. Jeg ville spille for en topp klubb i Europa. Jeg trente dedikert hele tiden, hver dag for jeg skulle bli best. Men trente jeg riktig? Hvem kunne fortelle meg om jeg trente riktig? Kunne «pappa-treneren» på laget mitt fortelle meg hvordan jeg skulle trene for å bli best, eller fantes det andre som kunne gjøre det? Dette var mange av de spørsmålene jeg sitter igjen med når jeg tenker tilbake til min fotballkarriere som ung gutt fra Kristiansand.

Klare retningslinjer, en god plan, oppfølging og evaluering tror jeg er en del av nøkkelen for å lykkes. Hvordan kan unge spillere i dag bli bedre fotballspillere. Hvordan kan norske toppklubber få flere lokale spillere inn på sine a-lag? Hvorfor er det viktig for disse klubben at de faktisk får opp spillere som kan gjøre a-laget bedre, kanskje dra ut i Europa for å spille i en bedre liga.

Jeg tror norsk fotball står ovenfor et veiskille. Det har kanskje begynt for noen klubber, men det er mange klubber som er på vei mot dette veiskille. Om det er i nærmeste fremtid eller om noen år, vil tiden vise.

Utvikling av spiller/utøver i alle idretter egentlig tror jeg aldri kommer til å gå av «moten» som et diskusjons emne. Sport kommer alltid til å forandre seg og da må utøverne også forandre/tilpasse seg. Dette skjer gjennom utvikling.

Det er nettopp dette med hvordan ulike fotballklubber utvikler/tilpasser spillerne sine til å bli best som jeg er ganske interessert i å finne ut av litt mer.

1.1 Bakgrunn

Fotball er ett komplekst spill. Det er et uforutsigbart spill og det er verdens mest populære idrett.

Fotball forandrer seg hele tiden, det er ikke sikkert at den fotball som ble spilt på 90 -tallet hadde fungert like bra i dag som den gjorde da. Utvikling er viktig, uten utvikling blir vi bare såtende på stedet hvil og se på at andre land, klubber og samfunn flytter seg lenger og lenger unna der vi befinner oss. En avdelingsleder for et teknologifirma må utvikle ideer og komponenter for at firma eller avdelingen skal tjene mer penger. Det samme gjelder fotballklubber også hvis vi ikke utvikler spiller vil vi ikke klarer å skape gode fotballspillere. Gjennom ulike utviklings debatter her til lands har det blitt etablert flere og flere fotballakademier. Disse akademiene blir ofte drevet av toppklubber i Norge som for eksempel Vålerenga IF eller Molde FK. I slike akademier er det kun de beste som får delta.

Flere og flere klubber på verdens basis har de siste 10 årene hatt et øktende fokus på talentutvikling og det å kunne «dyrke» fram den neste store fotballspilleren. Klubber ansetter egne spillerutviklere helt nede i 12-13 års alderen. Både norske og utenlandske klubber har sett at det å kunne «dyrke» fram egne spillere som kan bidra til deres respektive a-lag kan gi klubben en bedre stall, men kanskje viktigst av alt så kan det gi et bedre økonomisk grunnlag for klubben ved et eventuelt salg av den spilleren.

Dette er den nederlandske klubben Ajax og den portugisiske klubben Benfica perfekte eksempler på. De produsere talenter på løpende bånd og selger dem videre til andre europeiske klubber. Jo flere spillere og bedre spillere de klarer å produsere, vil prisen øke. Dette er gjør at flere og flere ser til egne akademier etter unge talenter.

Jeg har gjennom det siste halvnet, vært på utplassering i Vålerenga Fotball og deres utviklingsavdeling. Gjennom denne avdeling har jeg fått et innblikk i hvordan de jobber på innsiden av en utviklingsavdeling. Norge er ikke det landet med flest spillere ute i fotball Europa men vi har noen stjerner som Martin Ødegaard, Joshua King og Rune Almenning Jarstein som markerer seg godt i utenlandske klubber. Er disse god fordi de kommer fra klubber som var gode til å «dyrke» fram talenter eller var de bare helt «outstanding» fra første stund?

1.2 Problemstilling

Formålet med denne oppgaven er som problemstillingen sier: *Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling? En casestudie av Vålerenga og Stabæks fotballs utviklingsavdelinger.*

Det å velge et tema som man interessere seg for er viktig. Utvikling av unge fotballspillere er kanskje det som interesserer meg mest om dagen. Det har vært en viktig prosess for meg for hvordan jeg ville løse denne oppgaven og ikke minst motivasjon til å bruke så mye tid og energi som det tar når man skriver en slik oppgave. Problemstillingen som er blitt valgt er en omfattende problemstilling som kan dras i flere retninger og enda dypere enn dette denne oppgaven har fokusert på. Dette er også et tema som er veldig i vinden om dagen, og har vært det i flere år. Utvikling er et spennende tema som gjør det er lett og få en god diskusjon rundt. Det at en slik problemstilling blir satt ut i lyset på denne måten vil vise kanskje at norsk fotball har kommet et godt stykke på veien mot det internasjonale standeren.

Gjennom problemstillingen min «*Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling? En casestudie av Vålerenga Fotball og Stabæk Fotballs utviklingsavdelinger*» ønsker jeg å finne ut av hvordan disse to klubbene jobber i det daglige. Hva er det som gjøre disse klubbene til noen av Norges beste klubber når det kommer til utvikling av unge spillere ifølge NTF («Akademiklassifiseringen»).

Dette er et tema som norsk fotball kan få nytte av i fremtiden, men disse svarene som forhåpentligvis vil komme frem kan kanskje være med på å styrke utviklingen i norsk idrett generelt. Hvem vet?

Noen underproblemstiller til den opprinnelige problemstillingen ønsker jeg også å finne ut av.

Drivers det på samme måte i alle klubber eller er det helt forskjellig fra klubb til klubb? Hvor stor betydning har Akademiklassifiseringen hatt på norske klubbers fokus på talentutvikling? Hvor stor rivalisering er det mellom fotballklubbene i form av unge talenter? Hvor stor betydning har fasiliteter å si for at klubber skal kunne dyrke fra de beste spillerne i Norge? Dette er det jeg ønsker å finne ut av i denne oppgaven.

1.3 Presentasjon av klubbene

Vålerenga Idrettsforening:

Vålerenga Fotball er en del av allianseidrettslaget Vålerenga Idrettsforening og ble stiftet 29. juli. 1913 og er kanskje en av Norges mest kjente idrettsklubber. Klubben har vunnet seriegull 5 ganger (1965,1981,1983, 1984 og 2005), de er 4 ganger Norges Mester – cupmestere (1980, 1997, 2002 og 2008). Vålerenga har et salg ord om at de skal være «Oslos Stolthet».

Klubben holder til på Oslos Østkant og spiller sine hjemmekamper på Intility Arena som ble åpnet i 2017.

«Vålerenga er en Stolt klubb med solt historie!» står det på Vålerengas hjemmeside «Dette er Vålerenga!» (2017)

Stabæk Fotballklubb:

Stabæk Fotballklubb ble stiftet 16. Mars. 1912. Klubben er som de aller fleste klubber og har opplevd oppturer og nedturer, med 1990 som den største nedturen da klubben befant seg nede i 4 divisjon. Etter noen år med hard jobbing, var de i 1995 tilbake i toppen av norsk fotball. Stabæk Fotball skriver på sin hjemmeside at «i 2007 ble det sølv for første gang i klubbens historie, men potensialet var ikke tatt ut. Sesongen etter var en eneste lang triumfferd for de Blaa. Seriegullet ble i praksis sikret i Bergen - men det var hjemme på Nadderud at gullmedaljene skulle deles ut». Stabæk.no «Historien» (2018)

Klubben slet økonomisk og da «fant man ut at hvis vi skal ha noe sjans så måtte virkelig bli gode på spillerutvikling/talentutvikling.» (Intervju Stabæk fotball)

Stabæk er en klubb som har markert seg ved å satse på unge spillere og la dem få sjansen på det øverste nivået.

1.4 Begrepsavklaring

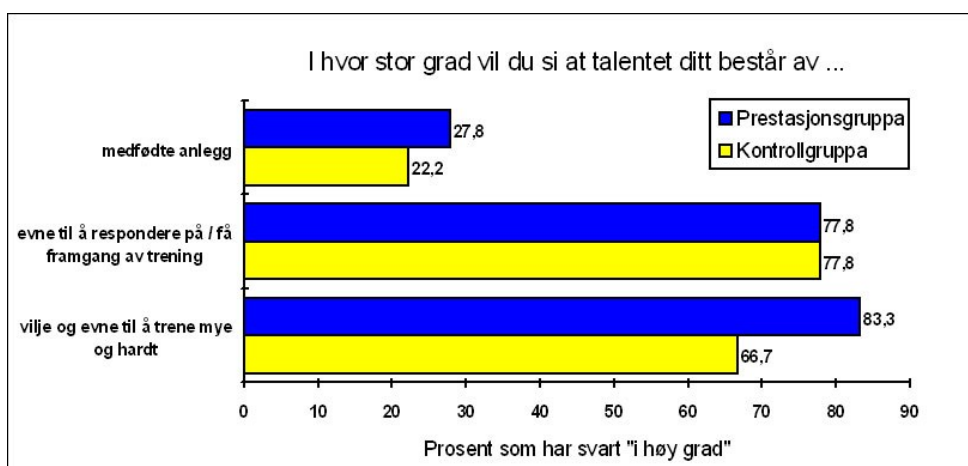
Her vil jeg beskrive ulike begreper som jeg kommer til å gjenta ofte i denne oppgave

1.4.1 Talent

Hva er et talent? Et talent er et begrep som det finnes mange ulike definisjoner av. Noen mener at et talent er medfødt andre mener at dette er helt feil og at et talent kan bygges.

Breivik & Gilberg (2013) mener at begrepet talent er mangetydig. Og deler inn talentbegrepet i tre aspekter (Figur 1):

- «*Treningsviljen og kroppens evne til å nyttiggjøre seg den trening den blir utsatt for, blir vurdert som mye viktigere enn de medfødte anlegg.*»
- «*Det er liten forskjell på de to gruppene, men ikke overraskende tillegger prestasjonsgruppa, som vitterlig har trent mest og hardest, treningsviljen størst betydning.*»
- «*At begge toner ned betydningen av de medfødte anleggene er ikke så rart. Kontrollgruppa kan bruke mangelen på anlegg som forklaring på at de ikke nådde opp, mens prestasjonsgruppa ved en slik nedtoning oppnår å få fram sin egen innsats. De var ikke bare vinnere i det genetiske lotteriet.*»

Figur 1: Breivik & Gilberg (2013)

Men den generelle forklaringen på hva et talent er en person som har evnen til å gjøre noe spesielt med sine ferdighetene, rask utvikling eller beherske et nivå som er høyere enn andre på det samme nivået.

Et idrettstalent kan da beskrives som en person som bruker sine ferdigheter i en bestemt idrett/gren til å beherske et spesifikt nivå med rask utvikling.

1.4.2 Talent identifisering

«Talent identifisering er prosessen med å gjenkjenne nåværende deltaker med potensial til å bli en elitespiller» (Reilly og Williams. 2006)

Identifiseringen som blir gjort i en fotballklubb er viktig for at en klubb skal kunne finne et talent og hjelpe å utvikle dette individet. Men hva ser man etter? Der er det flere forskere som er uenige. Noen mener at man skal se etter det taktiske og det tekniske, mens andre mener at det er de fysiske, psykiske og de mer sosiale faktorene som spillere inn når klubber rundt om i verden ser etter fotball talenter.

1.4.3 Hva er et fotballakademi?

«Et akademi er et trenings miljø organisert av en profesjonell fotball klubb for utvikling av unge talenter». (English Premier League. 2011, s. 5)

Det å kunne utvikle spillere til å bli så gode som mulig er noe enhver fotballklubb har som mål. Om det er å utvikle en spiller som er god nok for dere A- lag eller om det er å kunne utvikle spillere til et høyere internasjonalt nivå er opp til hver enkelt klubb å definere, men det gjensidige målet er der hos alle klubber.

Ifølge English Premier League (2011, s.5) er et akademi system et sted hvor «Home Grown Players» for de profesjonelle klubbene blir produsert. Disse spillerne i et akademi system er rangert blant de beste i verden. En verdensklasse akademi system blir vurdert ut ifra trenerstabens og ledelsens kvaliteter, fasiliteter og infrastruktur.

Norske fotballakademier har de siste årene fått et større fokus enn noen gang. Flere norske klubber legger nå til rette for at spillere skal gå gjennom deres utviklingsløp og blir gode fotballspillere som kan brukes på deres respektive første lag eller gi klubbene profitt i form av salg til andre klubber.

1.5 Oppgavens oppbygning

Etter dette vil jeg gå mer i dybden på det teoretiske aspektet som jeg har funnet rundt dette temaet. Deretter vil jeg fremstille mine funn innenfor de to største klubbenes utviklingsmodell på herresiden. Dette har jeg tenkt å gjøre gjennom en intervjuopprosess, hvor jeg har intervjuet flere sentrale aktører i de to klubbene jeg har vagt fokusere på. Gjennom akademiklassifiseringen som NTF kom med i 2017 har jeg fått et bedre innblikk i hvordan det jobbes med utvikling i toppklubbene i norsk fotball, men jeg vil vite mer! Jeg vil vite hvordan de jobber med spillerne i klubben, jeg vil vite hvordan de har tenkt å utvikle seg selv som klubb for at de i fremtiden skal kunne få fram enda flere toppspillere enn det de klarer i dag.

Deretter er oppgaven bygget opp slik at metode blir presentert og så blir resultatet av intervjuopprosessen presentert.

Til slutt vil jeg komme med en diskusjon rundt funnene mine og en konklusjon.

2.0 Teoretisk rammeverk

I denne delen av oppgaven skal jeg se på hva tidligere forskning på det samme temaet sier.

2.1 Litteratur vurdering

2.1.1 Akademiklassifiseringen

Norge er ikke blant de mest folkerike landene i verden, men idrett er noe som står veldig sterkt hos veldig mange nordmenn, både som et interessefelt som tilskuere/mosjonister, men også utøvere. Fotball er vi nordmenn generelt veldig interessert i, om det gjelder lokallaget, norsk fotball men ikke minst engelsk fotball. Men likevel er ikke fotball en idrett som Norge som nasjon presterer best i.

Norges herre landslag i fotball ligger på 48 -plass på FIFAs offisielle ranking (per. 07 februar 2019) FIFA «Men`s ranking» (2019). Mens kvinnelandslaget ligger på en 13 plass. (per. 07 desember 2018). FIFA «Woman`s ranking» (2019). Dette er ikke spesielt imponerende spør du meg. Men med en bedre plan og oversikt over hvordan man kan/bør

gjøre det i norske klubber så kan det være nok til at unge spillere i framtiden kan være med å løfte de norske landslagene oppover på denne rankingen.

Hva er akademiklassifisering?

«Etableringen av Akademiklassifiseringen er en forlengelse av toppklubbenes satsning på Toppsspillerutvikling som går flere år tilbake i tid», sier Espen Olafsen, faglig leder Norsk Toppfotballsenter, NTF («Akademiklassifisering»).

Norges Fotballforbund [NFF] og Norsk Toppfotball [NTF] har siden 2008 jobbet for å prioritere nye tiltak for å stimulere til mer systematisk utviklings arbeid i norske klubber. «Et av Toppfotballsenterets oppdrag, har vært å bidra til at norsk fotball har de riktige referansene i hus for å utvikle fremtidens toppspillere» NTF («Akademiklassifisering») NTF startet allerede i 2010 arbeidet med å bygge opp et referansearbeid som hadde mål om å kartlegge bestep praksis. Men også finne ut hvor norske klubber, lag, spillere og trenere stod innenfor de sentrale områdene for toppspillerutvikling.

I perioden fram mot 2017 har vi besøkt mange av Europas beste utviklingsklubber. Vi har studert og analysert verdens beste spill for landslag og klubblag. Vi har gjort en svært grundig analyse av de 147 beste spillerne i verden og utledet kompetansekrav for alle spillets roller. Vi har studert Akademi klassifiseringsmodeller fra Europas beste fotballnasjoner, besøkt noen av de mest fremgangsrike idrettsmiljøer i verden, og har latt oss inspirere av «prestasjons miljøer» langt utenfor idretten. I samarbeid med NIH har vi levert to doktorgrader og 10 master oppgaver på tematikken: «hva kjennetegner ekspertise og ekspertiseutvikling i fotball. NTF («Akademiklassifisering»).

Alle klubbene som er med i denne klassifiseringen må gjennom ulike kriterier som de blir vurdert av representanter fra NTF og NFF.

NTF forteller («Akademiklassifisering») at det er 5 klassifiseringsnivåer der klubben kan opptjene maksimalt 165 poeng.

Modellen under er bygget opp rundt 10 dyktighetsområder og 143 underliggende kriterier som klubben må gjennom for å kunne oppnå den maksimale poengsummen. Spesielt viktig er 1,4,5,9,10 (figur 2). I hvert av de 5 klassifiseringsnivåene er det noen absolutte krav som

må innfris. Disse ligger under terskelområdene «TO» i modellen. NTF («Akademiklassifisering»).

Figur 2: Modell for Akademiklassifisering (NTF. «Akademiklassifisering».2017)

Akademiklassifiseringen er med på å gjøre flere toppklubber bedre rustet til å etablere kvalitet i treningsprosessen til akademispillerne til klubbene.

NTF forteller («Akademiklassifisering») at etablering av nasjonale kampplattformer for G13–19, og hoved terminliste for spillerutvikling er eksempler på gode fellesprosjekter, som har løftet den aldersjevnbryrdige matchingen på nasjonalt nivå og sørget for bedre koordinering av utviklingsaktivitetene i toppklubb, krets og forbund.

«Akademiklassifiseringen representerer en profesjonalisering og «benchmark» for hvordan vi jobber, fremfor alt med den spillerutviklingen som skal bære både norske klubber og til syvende og sist landslag ut i Europa og verden», sier administrerende direktør Leif Øverland i Norsk Toppfotball (Thoresen, 2017)

Denne klassifiseringen skal være med på å løfte norsk fotball til et høyere internasjonalt nivå.

Hvordan påvirker en slik klassifisering arbeidet til norske klubber?

2.1.2 Olympiatoppens utviklingsfilosofi

Olympiatoppen (2011) har laget en filosofi for utvikling av «morgendagens helter». Ifølge Olympiatoppen (2011) er unge idrettsutøveres utvikling over tid bestemmes i hovedsak av to forhold:

- 1) Utøvernes arvelige (personlige) forutsetninger
- 2) Forutsetninger i utøverens oppvekstmiljø

Olympiatoppen (2017) hevder at de arvelige (genetiske) forutsetningene er de fysiske/fysiologiske og mentale/psykiske egenskapene som utøveren bringer med seg inn i trenings/utviklingsmiljøet. De miljømessige forutsetningene er utøverens egen treningsmengde, treningskvalitet og livsførsel, rammebetingelser som anlegg, klima og reisetid til og fra trening, samt de verdier, holdninger og kompetanse som utøverne møter hos familie, blant venner, på skolen og internt i idretten hos trenere og ledere.

Hovedfokuset for utvikling i idrett kan fremstilles i sju ulike utviklingsnivåer:

NIVÅ	ALDERSGRUPPE	UTVIKLINGSNIVÅ	HOVEDFOKUS
1	0 – ca 6 år	Aktiv start perioden	Lære grunnleggende bevegelser
2	ca 6 – ca 8 år	Grunnlagsperioden	Utvikle grunnleggende motoriske og fysiske forutsetninger
3	ca 9 – ca 11 år	Ferdighetsperioden	Lære og utvikle grunnleggende idrettslige ferdigheter
4	ca 12 – ca 14 år	Lære å trene perioden	Utvikle evne til å gjennomføre systematisk trening med langsiktige utviklingsmål
5	ca 15 – ca 17 år	Lære å konkurrere perioden	Lære å forberede, gjennomføre og evaluere konkurranser.
6	ca 18 – ca 22 år	Trene for å konkurrere perioden	Videreutvikle evne til å forberede, gjennomføre og evaluere konkurranser og lære å se sammenhenger mellom forberedelser og utvikling av resultater.
7	etter ca 23 år	Trene for å vinne perioden	Utvikle og praktisere toppidrettslige ferdigheter og kvaliteter

Figur 3: Olympiatoppens utviklingsfilosofi (Olympiatoppen, 2011)

2.1.3 Norges Fotballforbunds spillerutviklingsmodell

NFF handlingsplan for 2016-2019 omhandler at NFF skal fokusere på spillerutvikling i som et av de nye satsningsområdene (NFF, 2015).

«Spillerutvikling i Norges Fotballforbund foregår i all fotballaktivitet. I et toppspillerutviklingsperspektiv defineres spillerutvikling til å være aktiviteten knyttet til aldersbestemte landslag og utviklingsarbeidet i krets og toppklubb» (NFF, 2015, s.22)

Norges Fotballforbunds nye utviklingsmodell kalles for landslagsskolen. Landslagsskolen har som hensikt å identifisere våre mest lovende 12-16 åringer. For at våre med lovende spillere skal best mulig oppfølging og læring, ønsker NFF å samarbeide tett med klubbene rundt om i landet.

«Dette kjennetegner spillerutvikling for aldersgruppen 12–16 år:

- Fair play
- At mål og prioriteringer i spillerutviklingsarbeidet er politisk forankret i krets og toppklubbene og kommer til uttrykk i handlingsplanene. Ressurser prioriteres slik at det gis rom for den langsiktigheten som slikt arbeid krever.
- Spillerutvikling i aldersgruppen 12–16 år skal foregå i flest mulig sterke klubbmiljøer lokalt.

- Høy kompetanse på utviklingspersonell i organisasjonen.
- Forbund og klubber tilstreber høy grad av internasjonal deltakelse.
- Spillere og trenere blir kjent med og jobber etter kravene på nasjonalt og internasjonalt nivå.» (NFF,2015, s.22).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

I dette kapittelet skal det redegjøres for hvordan datainnsamlingen for denne casestudien fant sted og hva som ble gjort i form av metode. Hvorfor jeg har valgt den metoden jeg har valgt for denne oppgaven.

Metode kan defineres som «læren om de verktøy en kan benytte for å samle inn informasjon, som en systematisk måte å undersøke virkeligheten på. Begrunnelsen for å velge en bestemt metode, er at vi mener den vil gi oss gode data og belyse spørsmålet vårt på en faglig interessant måte» Halvorsen (2003, s.15).

Jacobsen (2005) hevder at metode er en måte å gå fram på for å samle inn data om virkeligheten.

Gjennom problemstillingen som er valgt for denne oppgaven, var det naturlig at valget av metode falt ned på kvalitativ metode. Dette er fordi den her blir dataen som skal behandles behandlet som tekst og setninger gjennom et semi- strukturert intervju.

Et semi-strukturert intervju beskriver Sparkes og Smith (2014) er en samtale med et formål. Denne prosessen gir mer frihet for intervjuobjektet til å uttrykke hva han/hun mener, ideer, følelser og holdninger. Men denne metoden kan kritiseres dersom intervjuobjektet holder tilbake på erfaringer og refleksjoner (Sparkes og Smith 2014).

Semi-strukturert intervju kan være vanskeligere å analysere enn strukturert intervju som er mer kategorisk og mindre fleksibelt (Sparkes og Smith 2014).

For at et intervju skal kunne gjennomføres på best mulig måte mener Sparkes og Smith (2014) at en intervjuguide er hensiktsmessig å utforme. (vedlegg 3) En intervjuguide vil gi en bedre struktur under selve intervjuet, det vil gjøre at oppsett, type og oppfølgingsspørsmål formidles indirekte under hele intervjuet. I følge Sparkes og Smith

(2014) skal spørsmålene som stilles utformes på en slik måte at de blir oppfattet som inviterende og intelligente. I spørsmålene bør det også brukes redusert akademiske ord og uttrykk som kan gjøre det vanskelig for intervjuobjektet skal forstå hva du mener.

I perioden fra Januar 2019 – Juni 2019 var jeg på utplassering hos Vålerenga Fotball Elite. I denne perioden deltok jeg i det daglige arbeidet som ble gjort i utviklingsavdelingen, både som trener og andre oppgaver som for eksempel analyse og scouting.

Fordelen med å være «deltaker- observatør» i Vålerenga fotballs utviklingsavdeling er at jeg har fått komme tettere innpå treningsprosessen, ledelsen og driften av en slik avdeling. Dette har gjort at innblikket i hvordan det jobbes i en slik avdeling større. Daglig jobbing med trenere og ledere i klubben har også gjort at datainnsamlingen for dette studiet i stor grad blitt lettere å relatere seg til.

Grunnen til at jeg har velger Vålerenga og Stabæk som observerings objekter er som jeg har nevnt tidligere i punkt 1.5 på grunn av deres plassering i Akademiklassifiseringen som kom i 2017. I tillegg til dette så var det veldig naturlig for meg at jeg skrev om den samme organisasjonen som jeg utfører min praksis periode i. Deretter var egentlig valget om den neste klubben ganske enkelt. Stabæk er en stor klubb i Oslo-området, de ble plassert godt på klassifiseringen og det er en klubb som også er blant Vålerengas største konkurrenter i Oslo-området.

3.2 Gjennomføring

Før intervjuet ble gjennomført ble det sendt ut et samtykkeskjema (vedlegg 1) hvor intervjuobjektet ble spurt om han/hun samtykker at data som blir tatt opp i dette intervjuet kunne brukes i denne oppgaven. Samtidig som samtykkeskjemaet ble sendt ut, ble det også sendt ut et utkast av spørsmålene som skulle stilles slik at informanten kunne forbedre seg til intervjuet. Spørsmålene som ble stilt til intervjuobjektene var knyttet opp mot problemstillingen i denne oppgaven, og de mest relevante dyktighetsområdene for talentutvikling i Akademiklassifiseringen. Disse dyktighetsområdene som det ble stilt spørsmål rundt var Forankring, Treningsprosessen, Spillerlogistikk, Økonomi og

Fasiliteter og Helhet.

Dette er viktige elementer for at klubb skal kunne drive med effektiv spillerutvikling.

3.2.1 Intervju

Før intervjuet begynte ble det spurt om det var noen av spørsmålene som var uklare eller andre spørsmål som informanten hadde. Det ble også informert om at om deltakerne samtykket til at dette intervjuet ble tatt på.

Selve intervjuet ble gjennomført på klubbens respektive hjemmebaner (Intility Arena og Nadderud Stadion). Dette er for at praten skulle ha en så naturlig setting som mulig og slik at jeg som intervjuer skal kunne observere deltakerens naturlige arbeidsplass.

Det gjorde det lettere for meg å kunne gjennomføre en observasjon samme dag som intervjuet fant sted.

3.2.2 Deltagende observasjon

Observasjon kan beskrives som en fleksibel metode ettersom forskeren kan «dra nytte av uforutsette datakilder samtidig som de dukker opp» (Leedy og Ormrod, 2005, s. 147).

Leedy og Ormrod (2005) hevder at en observasjon kan deles inn på to måter, enten at forskeren står utenfor forskingsområde, som en outsider eller i forskingsområdet, som en «deltaker-observatør».

Fangen og Sellerberg (2011, s.37) hevder at det fins uendelig mange ulike situasjoner man kan komme opp i ved slike studier. «Derfor er det umulig å forutsi hvilke utfordringer akkurat ditt feltarbeid vil bringe, hvilke situasjoner du kommer opp i, eller hvilke valg du må ta.» (Fangen og Sellerberg, 2011, s.37)

Deltagende observasjonen som ble gjennomført til denne oppgaven gikk ut på at forskeren ble med på det daglige arbeidet hos de utvalgte organisasjonene. Her fikk jeg innblikk i hvordan de jobbet med daglige

3.3 Data behandling/analyse

Her er delen hvordan jeg har behandlet dataen som er blitt funnet etter gjennomførelsen av intervjuer og observasjoner som er blitt gjort hos de respektive klubbene.

3.3.1 Intervju

Informasjonen som ble innsamlet er samlet på lydopptak etter samtykkelse fra informanten. Denne data blir behandlet ved at den blir hørt gjennom en gang bare ved å høre. Deretter transkriberes intervjuene slik at det blir lettere å holde oversikt over innholdet og at man enklere kan hente ut den informasjonen som man trenger til resultat kapittelet i oppgaven. Når behandlingen av dataen som skulle med i resultat kapittelet har jeg fokusert på å skille ut den formelle informasjonen og konsentrert meg om det som passer til problemstillingen, og de fem dyktighetspunktene fra Akademiklassifiseringen.

3.3.2 Deltagende observasjon

Denne delen har vært viktig for at alt dataen skal komme på plass.

Deltagende observasjon er noe som har fungert meget bra for min del, informasjonen, inntrykkene og erfaringen har vært strålende. Folk fra begge klubber har ønsket meg velkommen og vært veldig interessert i denne oppgaven, dette har bare gjort det lettere for meg å jobbe med databehandlingen.

Som det ble nevnt tidligere i oppgaven har jeg hatt en praksis periode i Vålerenga Fotballs utviklingsavdeling. Dette har gjort det lettere å knytte kontakter med folkene som jobber her. I motsetning til personer i Stabæk Fotballklubb.

Dette kan tolkes som en skjev fordeling av deltagende observasjon, men her har alt blitt utført på en profesjonell måte ovenfor personene har blitt observert i begge klubber.

Observasjonen ble gjennomført hos hver enkelt klubb. Der har jeg fulgt representanter fra klubbene rundt en hel dag. Det har vært møtevirksomhet, planleggings møter, og mye faglige samtaler på dagtid. Det har også blitt observert hvordan treningsprosessen blir gjennomført på ettermiddagen/kveld.

Under hele observasjonen har det blitt skrevet feltnotater. Feltnotatet har hjulpet til at observasjonen har blitt dokumentert. Der har det blitt satt søkelys på samme punkter om hva som er viktig for å utvikle fotballspillere som nevnt tidligere i intervjuet gjennomførelsen.

3.4 Etikk

3.4.1 Personvern

Regjeringen.no «Hva er personvern?» (2014) beskriver at personvern kan tolkes på flere måter, men at uansett hvilken innfallsvinkel man velger, står det enkelte menneskets ukrenkelighet og krav på respekt fra andre mennesker, respekt for egen integritet og privatlivets fred sentralt. Personvern står derfor svært nært knyttet til enketindivers muligheter for privatliv, selvbestemmelse og selvutfoldelse.

Personvern kan defineres og beskrives på ulike måter. Uansett hvilken innfallsvinkel man velger, står det enkelte menneskets ukrenkelighet og krav på respekt fra andre mennesker, respekt for egen integritet og privatlivets fred sentralt. Personvern er derfor nært knyttet til enkeltindivers muligheter for privatliv, selvbestemmelse og selvutfoldelse.

Det å kunne bevare personers privatliv og personopplysninger er viktig for at forskningen skal bli rett. Det er viktig intervjuobjektene og observasjonsobjektene kan føle at deres opplysninger er skånet for allmenheten. Uten samtykke for dette er det ikke lenger hensiktsmessig å gjennomføre intervjuet eller observasjonen

I gjennomførelsen av intervjuene og observasjonene, har alle deltakerne blitt spurt om de samtykker til at det som blir sagt og som blir observert kan brukes som en del av forskningen til denne oppgaven.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora [NESH] (2016, s.14) hevder at når forskningen omhandler personopplysninger, så må forskeren informere og innhente samtykke fra dem som deltar i forskningen eller er gjenstand for forskningen. Samtykke skal være fritt, informert og uttrykkelig.

«Et annet viktig etisk aspekt er at intervjupersonen må garanteres anonymitet når det er ønskelig, slik at identifiserbare opplysninger som navn, dato, sted og hendelser endre. (Fangen og Sellerberg, 2011, s.67)

Anonymisering av personer som blir intervjuet ser jeg på som en viktig del av å kunne bevare personopplysninger. Derfor har jeg valgt å anonymisere intervjuobjektene, men jeg har valgt å bevare hvilken organisasjon som bli intervjuet.

3.4.2 Forskningsetikk

«Begrepet forskningsetikk viser til et mangfold av verdier, normer og institusjonelle ordninger som bidrar til å konstituere og regulere vitenskapelig virksomhet.

Forskningsetikk

er en sammenfatning eller kodifisering av praktisk vitenskapsmoral. Forskningsetiske retningslinjer er konkretiseringer av forskersamfunnets grunnleggende normer og verdier. De har sin begrunnelse i vitenskapelig allmenmoral, slik allmenn etikk har sitt grunnlag i samfunnets allmenmoral.» NESH (2016, s.5)

«En viktig del av forskerrollen, både i selve intervjusituasjonen og etterpå, handler om etiske krav til hensyn og respekt. Det mer overgripende etiske spørsmålet gjelder hvordan arbeidet med oppgaven eller hele forskningsprosjektet kan legitimeres, og hvilke konsekvenser det får for de berørte. (Fangen og Sellerberg 2011, s.67)

Gjennom hele dette prosjektet har det hele tiden vært fokus på dette med personvern og at de som velger å takke ja til å bli med på prosjektet vet hva det dreier seg om og at de kan føle seg trygge på at når de samtykker til å bidra til prosjektet så blir de anonymisert og personopplysningene dere blir behandlet på rett måte.

I starten av dette prosjektet meldte jeg opp prosjektet til Norsk senter for forskingsdata [NSD] som er «*et nasjonalt arkiv og senter for forskningsdata. Oppdraget vårt er å sikre åpen og enkel tilgang til forskningsdata, og forbedre mulighetene for empirisk forskning gjennom et bredt tilbud av data og støttetjenester*», står det på NSDs sider «*Om NSD*» (2019).

Etter at jeg har meldt inn prosjektet mitt gjennom et meldeskjema, skal prosjektet godkjennes av NSD. Dette er for å sikre at prosjektet ikke skal stride imot personopplysningsloven og lignende. Prosjektet mitt ble godkjent og prosjektet kan fortsette. (vedlegg 2)

4.0 Resultat

Resultatene som kommer fram i denne delen har tatt utgangspunkt i problemstillingen i denne oppgaven: *Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling? Casestudie av Vålerenga og Stabæk fotballs utviklingsavdeling.*

Gjennom en intervjurunde med representanter fra Vålerenga og Stabæk har det blitt gitt god informasjon om deres taltentarbeid og hvordan de jobber med sine spillere sine i det daglige i de respektive klubbene.

I den første delen av resultatkapittelet vil jeg hente fram den informasjonen som er mest tilknyttet temaet rundt talentutvikling fra intervjuprosessen. jeg tar da utgangspunkt i de punktene som jeg nevnte i 3.2 kapittelet tidligere i oppgaven.

Dataen som har kommet fram gjennom denne prosessen vil bli presentert klubb for klubb, dette vil gjøre det mer oversiktlig for deg som leser.

4.1 Vålerenga Idrettsforening

4.1.1 Spillerlogistikk

I samtale med representanten fra Vålerenga fotball forteller han at «inn på G12 laget som er det yngste elite laget vårt der er det bare spillere fra vår egen barnefotball. Fra G13 begynner vi å hente inn spillere utenfra». Han forteller også at de ønsker primært å hente spillere fra Oslo fordi «spillere fra Drammen og ned mot Follo regionen ofte har lenger reisevei til og fra trening, og som regel ender opp med å slutte i Vålerenga før de er 16 på grunn av dette».

Fra og med 16 år forteller han at de «begynner å søke inn mot jr. laget vårt. Så da søker vi i en bredere sirkel, da snakker vi «stor» Oslo og Østlandet. Det hender at vi henter en og annen som er i jr. alder eller til og med g16 alder fra andre deler av landet, men da er det egentlig mer A-laget vårt som henter dem.»

Kartlegging av spillere er noe som klubber over hele verden har drevet med i mange år. Der er Vålerenga intet unntak, «Vi har et scoutingteam som er ledet av en sjefsspeider som vi har i klubben. De er delt inn i to grupper som jobber både over hele Norden, men også i Oslo og Østlandet».

Speiding av spillere gir klubber muligheten til å kartlegge hva slags spillere som er i nærområdet og om dette er noen spillere som kan være av interesse for deres utviklingsopplegg. «Det er det 7-8 mann som jobber med å se på spillere rundt omkring i «stor Oslo». De sender inn rapporter på spillere de har sett. I fjor tror jeg det var rundt 7000-7500 rapporter som de sendte inn til oss».

I Vålerenga har trenerne ikke bare ansvar for laget sitt, men «De skal i tillegg gjøre en del scouting, så de har en del oppdrag hvor de ser alt fra kretslagsamlinger, landslagssamlinger og se det største klubbene i området her».

Med at klubben ligger midt i Oslo, gjør det at det er lettere å få spillere til klubben? «Siden vi ligger midt i Oslo så har vi ganske god tilgang på talentfulle spillere, som gjør at vi ganske mange gode, jevne grupper og lag».

Men det er også her det er størst konkurranse om spillere; «Spesielt med Stabæk og Lillestrøm i spissen, Men også Strømsgodset som henter litt spillere fra Oslo. OBOS klubber og 2 divisjonsklubbene i Oslo tar også til seg noen av de talentene som er her. Så det er tøff konkurranse om de aller beste, tøffere enn andre steder i Norge tror jeg».

Han forteller videre at han tror at i Oslo er det flere av de neste beste også som gjør at lagene hele tiden er gode.

4.1.2 Forankring

Vålerenga er en stor klubb på mange måter, de er et hovedstads lag, det er stor interesse for dem, har flotte treningsanlegg og stadion.

«men Vålerenga er en klubb hvor det er mange sterke meninger om hvordan man skal gjøre ting». Selv med mange som vil mene noe om hvordan ting skal gjøres i klubben så er forankringen stor. Forankringen «er mye sterkere nå er den var tidligere. Vi hadde Akademiklassifiseringen nå nylig, og da var flere fra ledelsen av klubben med og pratet om hvorfor vi gjør det sånn vi gjør, hvorfor det er viktig for oss, så den biten er sterkere enn før.»

Hele klubben har troa på at det å utvikle unge spillere er veien å gå. Klubben står ordentlig bak utvikling av egne spillere «men jeg tror vi har en del å gå på fortsatt i forhold til hva som egentlig skal til for å bli god på talentutvikling, og der er det fortsatt litt uenigheter i

klubben. Også er det litt å gå på i forhold til enda tydeligere mål, verdier og hensikt med det vi driver med. Men det jobber vi jo med så det blir jo gradvis bedre og bedre», forteller han.

4.1.3 Treningprosessen

Treningprosessen som brukes i Vålerenga Fotball er «et forsknings/vitenskapelig basert kjernedokument som vi kaller for Vålerenga standarden er grunnlaget for vår treningssprosess. Vi velger dette etter å ha lest oss opp innenfor treningslære og fotballtreningslære. Kjernen i arbeidsmåten vår kommer av å jobbe tett med planleggingsfasen, inngang til trening, innsalg til spillerne om hva de skal lære før de skal ut å lære noe. Gjennomføringen av selve treningsøkta og evaluering etter trening med spillerne og trenere».

I Vålerenga bruker de sjekklister for hva de ulike prosessene skal inneholde og hvordan de skal gå fram for å gjennomføre dem på best mulig måte. De er i stadig utvikling for at finne den beste modellen for hele klubben.

Dagen for trener kan variere mye, men flere av de trenerne som jobber i Vålerenga jobber ofte også på ulike skoler som noen av spillerne også går på. «de aller fleste begynner med en skole økte (Wang, Valle Hovin) som gjerne begynner mellom 8 og halv 9, og da går det fram til sånn cirka 10.

Deretter er det treningen til ungdoms lagene i Vålerenga som står for tur. «mellom 10 og 14 så er det daglig forefallende arbeid i klubben, alt fra møter på tvers av klubben, planleggingsmøter osv. så fra 1430 og ut så er det egentlig fult fokus på dagens hoved økt som er på ettermiddagen. Da har man jo selvfølgelig en sjekkliste for denne delen også, da er det mer hvordan skal denne prosessen se ut, hva skal inneholde i treningsplanlegningsbolken, hvordan forbereder vi laget i forkant, inngang, gjennomføring og evalueringen etter økta. Og da er økta ferdig rundt 19».

Det er lange dager for de som er trenere i Vålerenga men sånn er det.

4.1.4 Kompetanse

Kompetanse på det vi jobber med er viktig. Man klarer ikke yte maks uten at det ligger litt kompetanse i bunnen. I idrettsverden er det kanskje litt annen kompetanse som kreves enn hos et byggefirma kanskje men det fungerer på samme måte.

I Vålerenga ønsker vi at hele utviklingsavdelingen skal være et stort trenerteam så vil vi ha en miks av litt unge sultne trenere som kommer opp og egentlig rett ut fra skolen med den nyeste utdanningen miksa opp med litt eldre erfarne trenere, miksa opp med tidligere spillere».

Det er noen grupper som trenger en litt med voksen og mer erfaren trener, mens det er andre grupper som kan ha et større utbytte av en litt yngre og energisk trener. Utdanningen så ser man egentlig mest på det formelle fotballutdanningen, altså hvor har du tatt din fotball utdanning, er det idrettshøgskolen, pluss selvfølgelig hvilke kurs og lisensnivåer du har i UEFA stigen, kombinert med den erfaring du har og hvilke nivåer du har jobbet på tidligere og referanser derfra», forteller han.

Det og holde trenere og ledere i klubben faglig oppdatert er viktig for Vålerenga. Derfor er holder de ukentlig møter hvor det diskuteres fotball og treningsrelaterte fagområder.

Den har vi delt inn i tre løp, hvor vi ukentlig jobber med hele trenerteamet i det vi kaller trenerforum hvor vi en gang i uka har felles seanser. Også jobber vi i trenerteam eller små grupper litt sjeldnere, hver tredje uke tenker jeg hvor det jobbes innad i trenerteamet. Cirka en gang i måneden jobber vi mer med hver enkelt trener. Da har ofte mikrofon og filmer økta hvor vi kan se hvordan du jobber med spillerne på feltet, men også hvordan det jobbes med spillersamtaler og lignende.

I samarbeid med NTF reiser også representanter fra Vålerenga på kursing og videreutdanning gjennom dem.

4.1.5 Økonomi og Fasiliteter

Vålerenga er som nevnt tidligere en klubb som det er stor interesse rundt, det er en klubb som har en grei økonomi og på spørsmålet om det er viktig for unge spillere at fasilitetene må være så gode som over hode mulig for at en spiller skal bli best svarer han:

Jeg vil si at tilstrekkelig med fasiliteter er nødvendige for at man skal bli så god som mulig. Men at man tener veldig flotte fasiliteter kanskje et mest overvurderte. Hos oss har vi mer enn tilstrekkelig med fasiliteter for å bli god. Vi har 4 fulle kunstgressbaner pluss Vallhall som vi leier oss inn i, så vi har masse plass til å spille fotball på og det er det aller, aller viktigste. Vi har også fasiliteter for å kunne trene styrke når de kommer opp i årene.

Så hvis du har alt dette og i tillegg til baller, kjepler, vester og annet utstyr så tenger du ikke mye mer for å kunne bli god. Alt annet er egentlig bare bonus.

Så at vi har knytta trenerne stillingen opp mot skolestillingen gjør jo at det ser mye mer solid ut i forhold til det økonomiske variasjonene i fotballen i dag. Og gjennom Akademiet vi har i Vålerenga som er et etter skole tid, SFO tilbud hvor barn kan komme og bli trent av våre trenere gjør at det ikke koster så mye for klubben å ha de stillingene de har i dag.

4.1.6 Helhet

Hva er den viktigste årsaken til at klubben har blitt en av landets dyktigste klubber på spillerutvikling ifølge Akademiklassifiseringen (2017)?

«Folk! Folk er den viktigste. I 2014 hadde vi 2-3 ansatte trenere her. Nå har vi økt antallet fra 3 til 12 fulltidsansatte som jobber med utvikling.»

Rett folk for slik jobber er alfa og omega. Med flere som har hatt sentrale roller over flere år mener han at de har klart å få en vis kontinuitet, samtidig som de jobber målrettet for å utvikle seg selv og avdelingen.

Utviklingsavdelingen består av fire trener-team som baserer seg på et G19- rekruttlag, et G16-15 gruppe, en g14 -13 gruppe og en g12 gruppe. Og på disse gruppene så har man tre fulltidsansatte trenere på g19 laget, en på g16, en på g14 og en på g12. også har vi i tillegg støttefunksjoner som en fulltidsansatt keeper trener, en fysioterapeut. Og noe andre småroller innenfor disse støttefunksjonene som for eksempel en lege som er innom av og til.

4.2 Stabæk Fotballklubb

4.2.1 Spillerlogistikk

I Stabæk Fotballklubb ble jeg møtt av en lederne for akademiet/utviklingsavdelingen, han kunne fortelle om hvordan klubben drive med rekruttering av spillere.

Fra 7-11 år har vi noe som vi kaller for utviklingsgrupper, som trener 1430 hver dag. Der er det busser på plukker opp spillerne på skolene rundt omkring, så møtes dem her og trener. Det er ikke bare barn som spiller i Stabæk dette er også spillere fra andre klubber rundt i området. Vi differensierer spillerne ut ifra interesse og litt ferdighet. De som er mest interessert kommer på gruppe med de beste. Så tar vi ut tropper derfra når de er 11, og melder overgang til Stabæk. De 11-12 års lagene vi har i klubben nå er en gruppe spillere som er vanvittig gode fotballspillere som vi har formet selv da gjennom disse utviklingsgruppene. Så man har liksomstammen her som vi har utdannet/utviklet selv.

Så fra dem er 12-13 begynner vi kanskje å rekruttere litt flere utenfra men da gjør vi det på en fornuftig måte.

Han forteller at de har gitt klare retningslinjer for hvordan trenerne skal gå frem når de skal se etter spillere som de kan rekruttere inn til Stabæk,

hvis du skal hente spillere utenifra så er det ikke bare å hente dem, det skal være spillere som er topp 4,5,6 i deres aldersgruppe. Og at vi ser for oss et 3årsløp med den spilleren slik at vi kan utvikle og påvirke han i løpet av 3år. Slik at det ikke blir at man tar inn en spiller og i løpet av et halvt år som finner vi ut at han var ikke noe, så er det ut igjen med han. Vi velger å gjøre det sånn fordi det handler om respekt for den spilleren, det handler om at vi må ha respekt for naboklubbene våre slik at vi ikke har en bruk og kast mentalitet.

Det å kunne påvirke unge spillere med dyktige trenere fremfor å ha foreldretrenere frem til de er 12-13 år mener Stabæk kan være viktig for spillerens utvikling senere.

Konkurransen om å hente de beste spillerne i Oslo er tøff mener han. Klubber som Vålerenga og andre klubber i Oslo området er også på utkikk etter spillere, derfor mener han at *«for oss så det sånn at vi ikke bare skal hente spillere, vi må også klare å spake og utvikle spillere selv»*.

Stabæks samarbeid med NTG og NTG Ung har gjort at de ser på spillere på en litt annet vis «vi ønsker spillere som har så gode fotballferdigheter som mulig selvfølgelig men det handler også om mentalitet, det å ha en kropp som tåler det løpet med både skole treninger og klubbtreninger. Det er mange av våre spillere så går på disse skolene så vi ser for oss et

6års løp, med tre år på ungdomskolen og tre år på videregående hvor vi kan følge den tettere enn andre steder.

Det tenger ikke akkurat være de som er best i fotball akkurat nå som har det lille ekstra for å kunne ta det siste steget opp og fram».

4.2.2 Forankring

En av lederne i akademiet til Stabæk fotballklubb forteller at klubben er veldig forankret. Helt fra styret i toppen til alle trenerne i akademiet.

Styret støtter veldig opp under det arbeidet vi gjør med spillerutvikling. Når du skal begynne å investere penger så må du kanskje bruke penger i 3-4 år før du kan begynne å høste frukt av investeringen. Men sånn som nå hvor du begynner å høste de fruktene så til de grader hvor vi har 4 mann som representere Stabæk og Norge i U20 VM i Polen nå. Pluss en femte mann som har gått være rekker tidligere men som vi ikke hadde plass til her på grunn av logistikk og gikk til Viking, forteller han.

Han forteller videre at det er lettere for et styre å spytte inn penger i en utviklingsavdeling når de ser at det faktisk kommer spillere opp fra akademiet vårt og inn på A-laget i Eliteserien og på respektive aldersbestemtelandslag. Dette gjelder også for å få igjennom nye ideer og forslag til forbedringer.

«Sånn som trenerne på akademiet vårt er veldig klar over at man jobber med spillerutvikling. Man setter spillerne i fokus slik at spillere skal kunne hospitere opp på et høyere nivå slik at de kanskje kan få en bedre utvikling og en bedre trenings og kamp hverdag framfor at trenerne tenker på sin egen CV bygging. Det er veldig innarbeidet og tydelige på i en ansettelsesprosess.»

4.2.3 Treningsprosessen

Hvordan er treningsprosessen i klubben?

Vi har en fagplan. De fagplanene går fra 7-19år, som er veldig detaljert i forskjellige temaer som vi skal innom. Det går på tekniske, taktiske, fotballfysiske og mentale temaer samt de forskjellige fasene av spillet. Vi har en blå trå fra de er

7år med temaer i forhold til hvor mange økter man skal ha innenfor de forskjellige temaene, så bygger dette på seg hele veien.

Hvordan treningsprosessen skal se ut og utføres er noe som bør endres ofte, den kan alltid forbedres og dette er noen Stabæk også diskuterer mye.

Vi har jo stadig møter om forankring av spillestil for eksempel, og da går det ikke på om du skal spille 3-5-2 eller 4-4-2 men heller hva vi gjør i de forskjellige fasene av spillet. Spill mot etablert, overganger, hvordan kan vi forsvare i forskjellige presshøyder, dødballer og den biten der. Så har vi masse diskusjoner rundt dette her.

Akademiet lever litt sitt eget liv, i forhold til A-laget som skifter med på trenere og spillere. Vi kan ikke skifte ut hele akademiet fordi det kommer en ny A-lags trener inn. For oss er det å utdanne trenere.

På 12-13-14 lagene er det mye læring for spillerne mens når du begynner å bli 16 og opp mot g19 nivå så begynner man å forbedre dem på litt mer voksenfotball og tenker mer resultat. Så vi har retningslinjer for hvordan det skal være satt opp som ligger i fagplanen vår.

4.2.4 Kompetanse

For at en klubb skal kunne utvikle de beste spillerne er det viktig at de har de rette folkene slik at læringen av unge spillere blir så gunstig som over hode mulig. Dette er noe Stabæk Fotballklubb setter høyt.

For det første må en trener være veldig dedikert, det må sitte langt inn i sjela di at du har lyst til å jobbe med å utvikle talenter. Det er ikke et «one man show» dette, for når du sitter på «brakka» og jobber der så er det mye kompetanse. Det er mye menings diskusjoner.

En ting er at du skal jobbe med å utvikle spillere men du og får en veldig fin læringsutvikling som trener og. Det er viktig for oss som klubb at vi får tak i dyktige og sultne folk. Men det som er vel så viktig at de må være flinke med mennesker.

Å jobbe som fotballtrener det et yrke hvor man konstant er i kontakt med mennesker som du skal hjelpe og håndtere slik at de skal kunne utvikle seg til å bli så gode som mulig.

Det er viktig at du klarer å se, støtte, følge opp og utfordre unge spillere.

Internt i klubber har vi mye fagmøter, forteller han. Også gjennom NTF sender de folk på ulike arrangementer som blir avholdt av dem. Det kan være alt fra et mentaltrener kurs til at de dra på fakturer for å følge et av våre aldersbestemtlandsalg. Stabæk tar også med seg alle lagene sine fra 13 og opp til 16 to ganger i året på internasjonale turneringer hvor de kan få sett hvor nivået ligger. Både for spillerne men også for trenere og klubben. Dette er fine anledninger å lære av andre klubber i Europa.

4.2.5 Økonomi og Fasiliteter

Stabæk har en trøblete historie. Etter de ble seriemestere i 2008, da hadde Stabæk mye bra spillere og kanskje var lønnsledende i Norge. Så flyttet de inn på Telenor Arena hvor det var mye penger involvert. Da dette gikk galt var det tilbake til røttene på Nadderud i 2012. Da måtte man kutt utrolig på budsjetter. Og da fant de ut at hvis de skal ha noe sjans så måtte virkelig bli gode på spillerutvikling/talentutvikling, forteller akademilederen.

Hvis du ser på fasilitetene og rammebetingelsene når du kommer her så er det ikke veldig mye å skryte av, men vi har bra treningsforhold. Vi har to kunstgressbaner, vi har en gressbane. Så det viktigste er på plass. Men hvis du tenker stadion og fasiliteter så er det nesten utrolig at vi har et damelag i Toppserien og et lag i Eliteserien, pluss at vi har et av landes beste akademier. Dette er gjennom veldig få ressurser, og hvis du ser på budsjettene og penger så ligger vi langt, langt etter stort sett alle andre. Så vi må tenke litt annerledes i måte vi drifter klubben på. Er sjeldent du har rendyrket stillinger for folk som jobber her.

4.2.6 Helhet

Stabæk er en litt annerledes klubb. *«Ja det er litt visjonen vår også, å være litt annerledes. Det at vi satser så tungt på unge spillere gjør oss litt annerledes enn andre klubber her i landet».*

De siste årene har det skjedd flere endringer i klubber forteller lederen:

Da akademiklassifiseringen ble lansert for 3år siden virka det nesten litt skremmende, men vi tok utfordringen og dette har gjort at vi har fått ting mer i

system. For det første driver vi enda mer profesjonelt nå og så er det mye mindre støy fra foreldre fordi vi har ordentlige kjøreregler. For det andre har vi fått skikkelige dokumenter som vi jobber etter i forhold til spillestil, i forhold til hvordan vi informerer foreldre med foreldremøter, rekruttering av spillere, avvikling av spillere. Slik ting hvor det er prosedyrer på hvordan man kommuniserer den dialogen.

På spørsmål om hva som er den viktigste årsaken til at Stabæk Fotballklubb er rangert som et av landets best utviklingsklubber svarer han:

Grunnen til at vi er rangert som et av landets beste er fordi vi klarer å få frem talenter. Og så er spørsmålet om hvorfor får vi fram talenter? Og jeg føler at vi har dyktige trenere, vi har satt ting i et system, vi er flinke til å se spillerne i forhold til hva som er best for den spilleren. Det er ikke noe poeng at den spilleren skal spille på det 14 år laget hvis han er kvalifisert for å spille et år opp. Vi er flinke til å se på totalbelastningen og driver rådrift slik at spillere ikke spiller på flere lag eller for mange kamper slik at belastningen blir for stor. Vi har fysioterapeut på akademiet som måler og veier spilleren i gang i måneden, slik at vi kan få med oss vekstfasene og slik. Vi har et skolesamarbeid med NTG og NTG ungdomsskole. Hvor vi kan kombinere fotball og skolegang, som er lagt til rette for spillerne. Fra g15 til 21 har vi 20 landslagsspillere, hvor det da blir mye fravær fra skolen. Men med den ordningen vi har får vi ivaretatt skolen biten oppi dette her også.

5.0 Diskusjon

I dette kapitlet blir det en diskusjon rundt hoved problemstillingen, men også underproblemstillingene som ble nevnt tidligere. Diskusjonen vil ta utgangspunkt i funnene som ble beskrevet i resultatdelen av oppgaven.

Gjennom mine observasjoner og intervjuprosessene er det tydelig at begge klubbene som er med i denne oppgaven har en rød tråd eller en «blå tråd» i sine utviklingsarbeid. Begge klubbene har en plan, de har en klar plan for hvordan utviklingsløpet skal se ut. Vålerenga med sine sjekklister, og Stabæk med sine fagplaner.

Begge jobber hardt med å gjøre sine spillere til de best for deres respektive klubber. Hvilken av dem som er mest hensiktsmessig er vanskelig å avklare etter dette prosjektet.

Både Stabæk og Vålerenga har lag som spiller i konkurransedyktige «ligaer» eller divisjoner. Dette er en bra arena for å utvikle spillerne rundt deres respektive lag. Men «det er ikke spillerutvikling å vinne 7-0, da må vi heller se på muligheten for å hospitere opp et lag». (Intervju Stabæk Fotballklubb, 2019)

Gjennom min observasjon er hospitering noe som skjer hele tiden. Spillere går opp til et nivå høyere når en spiller har prestert godt over tid. Da for den spilleren sjansen til å vise at han klarer å prestere på dette nivået også. Det samme gjelder for hele laget. Både i Stabæk og Vålerenga spiller lagene i en serie som er et års trinn over det dem selv er. For eksempel så spiller gutter 13 laget til Vålerenga i gutter 14 serien i Oslo fotballkrets. Samme gjelder i Stabæk. Dette er fordi å gi spillerne en større utfordring slik at utviklingspotensialet blir utnyttet til det fulle.

De har også programmer for ekstratreninger med klubbens egne kompetente trenere som skal hjelpe barn fra 7 års alderen til 11 års alderen med å utvikle basis ferdigheter innenfor fotball. Ungene som går på disse ekstratreningene er barn som er interessert i fotball og som har lyst til å bli bedre. Som Stabæk (2019) nevnte i intervjuet «Vi differensierer spillerne ut ifra interesse og litt ferdighet. De som er mest interessert kommer på gruppe med de beste».

Jeg mener det er viktig at klubber som Vålerenga og Stabæk som er de to største klubber i Oslo området etter min mening har slike tiltak for at barna kan føle en tilhørighet til klubbene. Tiltaket kan også være med å løfte et barn syn på fotball når de ser hvor gøy det faktisk er med ordentlige organiserte treninger med kompetent trenere og ikke foreldretrenere som bare er der fordi deres unge er med på laget. Dette er et tiltak jeg støtter og setter veldig pris på.

Oslo området er stort og det finns mange meget gode fotballspillere her ute. Men det er ikke alle som tar steget opp til Eliteserien, men det er heller ikke alle som er gode nok for å bli med på en av flere elitesatsende klubber i Oslo området. Men det er mange som ønsker det. Gjennom mine deltagende observasjoner i både Vålerenga og Stabæk fikk jeg inntrykk at det kom henvendelser på daglig basis til klubben om spillere som har lyst til å begynne for en av disse klubbene. Men som det ble nevnt i tidligere punkter så ser driver klubbene

med en form for kartlegging av spillere i områdene sine. Dette gjør de for å ha kontroll på hvor de beste spillerne spiller og hvordan de ligger an i forhold til sine egne spillere. Vålerenga er litt bedre enn Stabæk på dette etter mine observasjoner. De har flere personer som jobber med dette til daglig og de søker i større omkretser enn det Stabæk gjør. Så skal det sies at alle trenerne i begge klubbene driver jo også med scouting inn mot sitt eget lag. De ser på spillere på motstanderlaget og andre kamper i deres aldersgrupper. Klubber i norsk målestokk har ikke økonomi til å ansette en speider per lag som kun skal se etter spillere som passer til det laget. Derfor er det bedre at trenere gjør det selv, de vet jo hva laget trenger hvis de skal hente inn nye spillere.

Det kan være flere grunner til at det er forskjellige innfallsvinkler på dette temaet, men jeg tror det kan ha noe med det økonomiske å gjøre, og med klubbens ambisjoner. Vil de kjempe om seriegull så må det kanskje hentes spillere utenfra Oslo området. Og vil de kjempe om plassen i serien må de bruke de midlene de har.

Som Stabæk (2019) forteller så er spillerutvikling nesten blitt klubbens strategi og klubbens DNA. De fosterer opp sine egne spillere og de tør å bruke dem.

I hjemme kampen mot Bodø Glimt 28.04.19 så har er det 9 av 13 som spilte den kampen som er utviklet gjennom akademiet vårt» forteller Stabæk (2019).

Forskjell på Stabæk og Vålerenga er kanskje at Stabæk tar flere sjanser på å sett unge spillere i startelleveren i Eliteserien enn det Vålerenga har gjort de siste årene. Nå skal det sies at dette kan det være forskjellige årsaker til men det er kanskje noe med det.

Fasiliteter har jeg snakket litt om tidligere men jeg nevner det igjen. Er det viktig med de beste fasilitetene? Hvis vi skal se på toppklubbene i Europa som Manchester City eller Barcelona og deres fasiliteter så kan vi jo si at disse er noe av det beste fotballverden har å by på, men kan vi ikke sitte her å si at Manchester City og Barcelona har de og de fasilitetene, de gjør sånn og sånn. Disse lagene er i en helt annen liga enn det vi i Norge er, ja jeg mener at vi kan komme dit en gang, men det er ikke viktig nå.

Fasilitetene hos Vålerenga er bra, de har 4 kunstgress baner og en toppkvalitetsbane inne på selve stadion. Etter mitt besøk hos klubben må jeg si at lokalene og fasilitetene hos «Enga» er meget bra. Administrasjonen sitter inne på Intility Arena og både ungdomstrenerne og A-lagstrenerne har fine kontor områder inne på stadion. Hos Stabæk var det litt annerledes. Der ble jeg møtt av noen brakker som var satt oppå hverandre og

fungerte som kontorplass for administrasjonen og trenere. Men de har en velfungerende gressbane som brukes i Eliteserien, samt to flotte kunstgressbaner. Hvis vi summerer opp og sammenligner disse så kommer Vålerenga mye bedre ut enn hva Stabæks gjør, men hvor viktig er det egentlig? Spør du meg, så er det ikke dette som er det viktigste. Det som er viktig er at vi fokuserer på å gjøre våre spillere i norske klubber så gode at vi kan konkurrere med de beste i Europa. Når vi har klart det så kan vi begynne å diskutere om vi skal få like bra anlegg som Manchester City og Barcelona.

En ting som jeg mener er mye viktigere enn fasiliteter, er kompetanse. Uten god kompetanse hos en trener/leder blir det vanskeligere for en spiller å bli bedre. Kompetanse er elementer som har blitt mer og mer viktig de senere årene. Flere og flere velger å ta en trenerutdanning gjennom NFF og UEFA- stigen. Men er det nok? Dette mener jeg ikke bare gjelder i toppklubbene og deres lag, men egentlig i alle breddeklubber i dette landet også. Ville vi hatt flere spillere som luktet på en plass blant de aller beste hvis det hadde vært et krav om at alle fotballtrenere i Norge hadde en form for trenerutdanning? Kanskje det. Dette spørsmålet mener jeg at kan dras inn i andre idretter også.

Dette mener jeg er veldig viktig for at utviklingen av morgendagens fotballspillere skal bli så god som mulig.

Treningsprosessen og selve treningen til de forskjellige lagene jeg så under mine observasjoner var jeg veldig imponert over av begge klubbene. Det ble gjennomført på en veldig profesjonell måte. Alle lagene følger en plan og de læringsmålene rundt temaene som ledelsen har satt sammen. Vålerenga følger sine sjekklister og Stabæk forholder seg til sine fagplaner. Treningene er meget ryddige og det ser ut som dette er planlagt i mange dager i forveien. Spillerne vet hva de skal gjøre og de gjør det uten å stille spørsmål. Dedikasjon og vilje kaller jeg det. Hvis jeg skal sammenligne Vålerenga og Stabæk kan jeg ikke gjøre dette nå, da må jeg gå enda mer ned i detalj nivå for å finne hva som skiller klubbene på dette temaet.

6.0 Konkusjon

Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling?

Dette var det hele denne studien skulle handle om. Mer spesifikt vill jeg finne ut hvordan Vålerenga og Stabæk Fotball driver sitt arbeid med spillerutvikling, etter som de har blitt klassifisert av NTF som de to beste akademiklubbene i landet i 2017. Jeg ønsket å finne ut hvorfor de er så gode på dette.

Etter å ha vært på besøk hos begge klubbene sitter jeg igjen med et bra inntrykk av hvordan det jobbes med talentutvikling i norske klubber. Begge klubbene var veldig åpne om hvordan de drev sine utviklingsavdelinger. Og lot meg bli med på det som de mente var essensielt for deres måte å utvikle fotballspillere på. Og her er det en del felles trekk.

Det å drive med målrettet og systematisk planlegging av hvordan et utdanningsløp skal se ut for unge spillere jeg vil si begge har klart med glans. Det er tydelige planer for hva spillere i ulike aldre skal lære. Klubbene har en metode for hvordan de velger å fremstille dette på. Treningene hos Vålerenga og Stabæk er godt planlagte ut i fra ulike temaer som skal passe til årsplaner, periodeplaner og ukeplaner.

Både trener og ledelsen i begge klubbene er dedikerte folk som vil få fram potensiale i alle spillerne de har på lagene sine. Det brukes mye verktøy i form av analyseprogrammer, måleverktøy som kartlegger hvor mye de har vokst, veier og hvor stor belastning spillerne blir utsatt for. Med store støtteapparater rundt lagene blir arbeidsmengden på hver enkelt som jobber i avdelingen fordelt ut i fra kompetanse og utdanning. Jeg mener at hvis man har en strukturert plan over hvordan man gjennomfører en treningsøkt på best mulig måte så kan man få mye mer ut av selve treningen og spillerne vil ha større utbytte av det de lærer på økta

En ting jeg lærte mens jeg holdt på med dette var at det er ingen klubber som driver sin utvikling på akkurat samme måte. De har sine metoder å gjøre ting på, men det ligger noen grunnelementer som de har til felles.

Disse grunnelementene mener jeg er på grunn av Akademiklassifiseringen. NTFs (2017) Akademiklassifisering har gjort klubben mer bevisste på hva de må gjøre. Først og fremst mener jeg at de driver mer organiserte og profesjonelle enn de gjorde før klassifiseringen kom.

Talentutviklingen i Norge har tatt steg de siste årene. Det er det ingen tvil om. Flere og flere klubber begynner å fokusere på spillerutvikling.

Gjennom dette prosjektet sitter jeg selvfølgelig igjen med mange svar, men i etterkant så har jeg også veldig mange oppfølgings spørsmål som jeg kunne tenkt meg å få svar på. Dette er et tema som ikke kommer til å være ferdig snakket etter denne oppgaven. Her må det forskes mer. Gjerne litt dypere enn det jeg gjorde i dette studiet. Hvem vet kanskje om ett år så er alt snudd på hode og alt det de gjør nå ikke lenger er måte å utvikle spillere på. Videre forskning på dette temaet kan være å undersøke flere klubber hvordan deres prosesser er. Det er også en mulighet for å sammenligne klubber utenfor Norges grenser for å se hvordan vi ligger an rundt dette blant andre europeiske land.

Et spørsmål jeg også sitter igjen med etter denne oppgaven er, hvorfor er gjøres dette kun med gutter og ikke jenter også? Når skal klubbene begynne med akademier for jenter?

Hvis den prosessen som Vålerenga og Stabæk har viste meg gjennom observasjon og intervju prosess er standarden for hvordan ting gjøres i norske klubber, er jeg veldig positiv for fortsettelsen for norsk talentutvikling. De personene jeg har møtt på denne reisen har vist meg at ting alltid kan forbedres. Ting er aldri helt perfekt.

Referanseliste

Norges Toppfotballsenter. 2017. *Akademiklassefiseringen*. Oslo: NTF

Breivik, Gunnar og Runar Gilberg. 2013. *Hvorfor ble de beste best? Talent og idrettslig nivå*. Olympiatoppen.no. Lest 24.02.19

<https://www.olympiatoppen.no/fagstoff/treningsplanlegging/fagartikler/hvorforbledebestebest/talent/page348.html>

Dalland, Olav. 2007. *Metode og oppgaveskriving for studenter*. 4 utgave.

Oslo: Gyldendal akademiske

Fanger, Katrine og Ann-Mari Selerberg. 2011. *Mange ulike metoder*.

Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

FIFA.com. 2019. «FIFA/COCA-COLA World Ranking». Lest 27.02.19

<https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/men/>

FIFA.com. 2019. «FIFA/COCA-COLA World Ranking». Lest 27.02.19

<https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/women/>

Halvorsen, K. 2003. *Å forske på samfunnet – en innføring i samfunnsvitenskapelige metode*. 4 utgave. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Leedy, Paul D og Jeanne Ellis Ormrod. 2005. *Practical research: Planning and design*.

Upper Saddle River, N.J. Prentice Hall

Lürssen Silje, Gullteig. 2017. «*Organisering av talentutvikling i norsk toppfotball*.»

Norges Idrettshøgskole.

Olympiatoppen (2011) *Olympiatoppens filosofi for utvikling av "morgendagens utøvere"*.

Lest. 24.02.19

Den nasjonale forskningsetiske komité. 2016. *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Oslo: Oktan Oslo AS.

Norges Fotballforbund. 2015. *Handlingsplan. 2016-2019*. Oslo: NFF.

NSD. 2019. «Om NSD». Lest 18.05.2019. <https://nsd.no/om/>.

Regjeringen. 05.12.2014. «Hva er personvern?». Lest 18.05.2019. <https://www.regjeringen.no/no/tema/statligforvaltning/personvern/hva-er-personvern/id448290/>.

Reilly, Thomas og Mark. A. Williams. 2000. *Talent identification and development in soccer*. Liverpool: John Moores University

Sparkes Andrew C. og Brett Smith. 2013. *Qualitative Research Methods in Sport, Exercise and Health: From Process to Product 1st Edition*. London: Routledge.

Stabæk Fotballklubb. 17.04.2018 «Historien». Lest 12.05.2019. <https://www.stabak.no/om-klubben/historien>

Thoresen. Ivar. 2017. «Her er akademiklassifiseringen». Fotballtreneren.no. Lest 14.12.17 <https://www.fotballtreneren.no/nyheter/her-er-akademiklassifiseringen>

Teigøy Jarle. 2017. «Dette er Vålerenga!». Vålerenga Fotball. Lest 12.05.2019. <http://www.vif-fotball.no/om-klubben/var-stolte-histore-copy>

Vedlegg

1. Samtykkeskjema intervju bachelor oppgave
2. NSD Personvernsgodkjennelse
3. Intervjuguide

Vedlegg 1: Samtykke intervju bachelor oppgave

Vil du delta i forskningsprosjektet

***Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling?* En casestudie med Vålerenga og Stabæk Fotballs utviklingsavdeling.**

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å *kartlegge hvordan norske fotballklubber driver sitt talentarbeid..* I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektet er til min Bachelor oppgave i Sport Management ved Høgskolen i Molde. Problemstillingen min for denne oppgaven er: *Hvordan driver norske toppklubber sin talentutvikling? En casestudie av Vålerenga og Stabæks fotballs utviklingsavdelinger.*

Målet med dette prosjektet er å kunne finne ut mer om hvordan toppklubbene i Norge jobber med talentarbeidet sitt. Til dette prosjektet har jeg tatt utgangspunkt i Vålerenga og Stabæk fotballklubb. Hvorfor det? Jo det er fordi etter at akademiklassifiseringen fra NFF og NTF kom ut i 2017 var disse klubben som toppet denne klassifisering. Siden disse toppen denne listen følte jeg at det kunne vært interessant å finne ut hvorfor akkurat disse klubbene topper lista.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i Molde er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg velger å spør deg som deltager på grunnlag av din kompetanse og stilling i og rundt din respektive klubb som jeg ønsker å undersøke i forhold til problemstillingen min for denne oppgaven.

Jeg velger å kontakte deg og en representant fra den Stabæk/Vålerenga.

Slik at jeg får sett hvordan begge klubbene jobber.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å godta denne forespørselen vil det innebære å delta på et intervju med spørsmål rundt hva de organisasjon jobber med rundt talentutvikling innenfor fotballspillere. Intervjuet vil foregå etter dine ønsker om tid og sted. Intervjuet vil ta rundt ca. 60 min. Svarene dine vil bli lagret elektronisk.

Jeg vil og veldig gjerne ha en observasjon av hvordan organisasjonen driver hvis det er mulig å gjennomføre.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- De som vil ha tilgang til opplysningene du ønsker å oppgi er: Erlend Bransdal (Student for denne oppgaven), Høgskolen i Molde og Oskar Solenes (Veileder ved Høgskolen i Molde)
- Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data», lagre datamaterialet på forskningsserver, innelåst/kryptert, e

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 21.05.2019. Dine personopplysninger vil settet ved prosjektslutt. Av den enkle grunn at dette ikke kan spores tilbake til deg.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen i Molde har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskolen i Molde ved Oskar Solenes (Oskar.Solenes@himolde.no) eller Student Erlend Bransdal, erlendbransdal@gmail.com, telefon: 98085582
- Vårt personvernombud: Karl Yngvar Dale, karl.y.dale@himolde.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
Oskar Solenes

Eventuelt student
Erlend Bransdal

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i [*sett inn aktuell metode, f.eks. intervju*]
- å delta i [*sett inn flere metoder, f.eks. spørreskjema*] – hvis aktuelt
- at lærer kan gi opplysninger om meg til prosjektet – hvis aktuelt
- at mine personopplysninger behandles utenfor EU – hvis aktuelt
- at opplysninger om meg publiseres slik at jeg kan gjenkjennes [*beskriv nærmere*] – hvis aktuelt
- at mine personopplysninger lagres etter prosjektslutt, til [*beskriv formål*] – hvis aktuelt

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. [*oppgi tidspunkt*]

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: NSD Personvernsgodkjennelse

NSD Personvern

23.04.2019 09:53

Det innsendte meldeskjemaet med referansekode 441004 er nå vurdert av NSD.

Følgende vurdering er gitt:

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 23.04.2019, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD ENDRINGER

Dersom behandlingen av personopplysninger endrer seg, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. På våre nettsider informerer vi om hvilke endringer som må meldes. Vent på svar før endringer gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 30.05.2019.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Kajsa Amundsen

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vedlegg 3: Intervjuguide

Fase 1: Rammesetting	<ol style="list-style-type: none"> 1. Løs prat (5min) 2. Informasjon (5min) <p>Forteller litt rundt hvorfor jeg har valgt å skrive om dette temaet. Forklare hva intervjuet skal brukes til. Informere om at intervjuet blir tatt opp og om det er greit for vedkommende.</p>
Fase 2: Erfaring	<ol style="list-style-type: none"> 3. Overgangsspørsmål (10-15 min) <ul style="list-style-type: none"> - Fortell litt om deg selv, og egen erfaring? Utdanning, trenererfa - Hvordan vil du beskrive klubben? - Hvordan ser organisasjons kartet ut i klubben? - Hvor mange lag er det dere har i klubben? - Opplever du at klubben er annerledes enn andre klubber?
Fase 3: Hovedfokus	<ul style="list-style-type: none"> - Nøkkelspørsmål (30-40 min) <p>Forankring</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dette med at talentarbeidet er forankret i hele klubben er mange plasser framhevet som viktig. Hvordan vil du si at forankringen er i klubben? Er hele klubben med på ungsomsatsningen deres? - Styret i klubben er de som er ansvarlig for driften av klubben. Hvordan vil du si at styret følger opp / med på det arbeidet dere gjør i akademiet? <p>Vet du om det rapporteres til styret?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vil du si at dere har styres/eierne engasjerer seg i det dere driver med i form av rekruttering av unge spillere? <p>Kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan du fortelle litt om hvilken kompetanse dere er på jakt etter hos trenere og ledere i akademiet? Trenernivå? Erfaring? Hvordan følger klubben opp? Er det annen relevant utdanning klubben verdsetter? - Hvordan holder trenerne seg faglig oppdatert? Deltar dere på kurs? Intern opplæring? Henter de inn folk til inspirasjonssamlinger? <p>Treningsprosessen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan du beskrive treningsprosessen i klubben? Hvorfor har dere troen på akkurat den prosessen? - Hvordan ser en vanlig dag ut for trenerne? Spillerne?

	<ul style="list-style-type: none"> - Har trenerne andre oppgaver enn kun å lede laget og økta? Er dette noe som er viktig for klubben? <p>Spillerlogistikk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvor mange spillere under 20 år har dere i klubben? - Hvordan driver dere rekrutteringen av unge spillere inn til klubben? - Har dere mange som eller noen som jobber kun med scouting av unge spillere? - Når starter dere med rekruttering av spiller? Og Hvorfor så tidlig (hvis tidlig)? <p>Økonomi og fasiliteter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mange mener at fasiliteter er viktig for at unge spillere kan bli så gode som over hode mulig. Kan du fortelle hvordan klubben tenker om dette? <p>Helhet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva har skjedd med klubben de siste årene? Hva har forandret seg, hva har dere gjort annerledes? - Hvordan har Akademiklassifiseringen påvirket dere som klubb? - Hva gjør dere annerledes enn andre klubber i Norge? Akademiklassifiseringen? - Hva tror du er den viktigste grunnen til at klubben er klassifisert til å være blant landets beste utviklingsklubber?» - Kan du fortelle hvordan (klubben) driver sitt arbeid for å skape de neste stor spillerne til Eliteserien og kanskje lenger ut i fotballverden? - Det er ikke spillerutvikling å vinne 7-0, da må vi heller se på muligheten for å hospitere opp et lag.
<p>Fase 4: Tilbakeblikk</p>	<p>4. Oppsummering (5 min)</p> <p>Oppsummere funn Har jeg forstått deg riktig? Er det noe du vil legge til?</p>